BIBLIOTEKA STENOGRAFICZNA

Czasopismo miesięczne, poświęcone krzewieniu

STENOGRAFII POLSKIEJ

Nr. 12. Lwów — Grudzień. 1871.

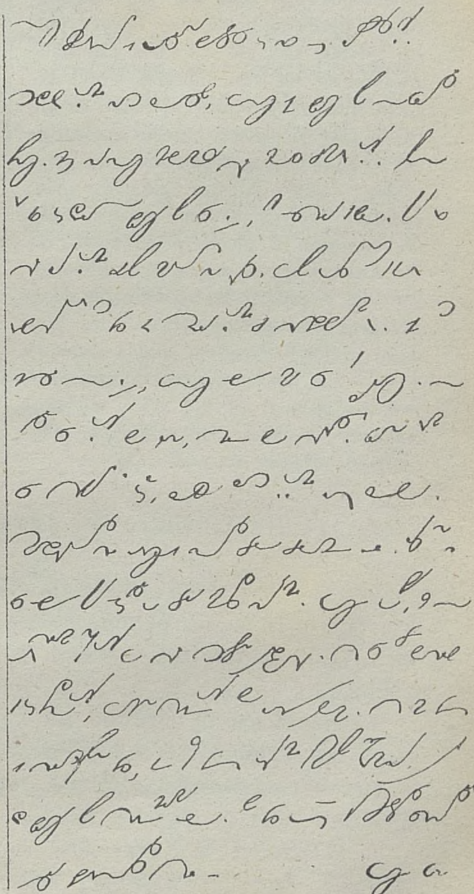
Nauka stenografii polskiej

układu J. Polińskiego.

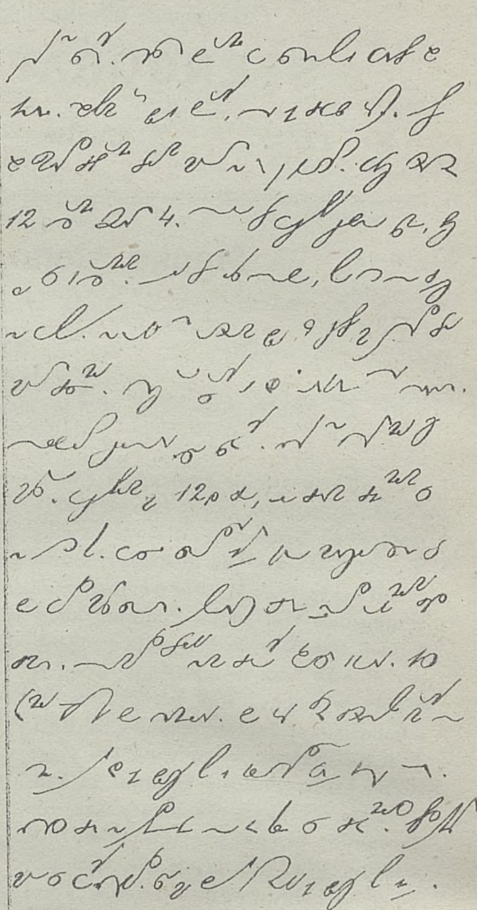
Lekcja 11.

(dokończenie).

Nie wszystkie zwierzęta i rośliny dadzą się u nas z równą łatwością aklimatyzować. Gospodarz awizował naszego sąsiada, ponieważ już dłuższy czas niepłacił czynszu. Według najnowszych wiadomości król włoski zamierza abdykować. Uczeń, który bez usprawiedliwienia dłuższy czas się absentuje, bywa ze szkoły wydalony. Brat przez kilka lat administrował znaczny majątek na Rusi. Podczas ostatnich wyborów redaktor tego pisma bardzo gorliwie agitował za kandydatem rządowym. Ja tego wekslu nie akceptuje, ponieważ zdaje mi się być zfałszowanym. Nie myślę się asenterować do ułanów, wolę do kirasierów. Płyn, którym się kobieta ta utruła, z obowiązku swego analizował lekarz sądowy. Komenderujący kazał przeszłej nocy całą załogę alarmować. List ten, jak się zdaje brat z umysłu o cały miesiąc antedatował. Proszę oświadczyć, iż nie przywykłem antychambrować po kilka godzin w przedpokoju. Kto się chce dokładnie wyuczyć stenografować, powinien korepytować każdą lekcję w domu. Kto ma piękne i kaligraficzne pismo, będzie też pięknie autografował chemicznym atramentem. W tej sprawie dłuższy czas korespondowaliśmy ze sobą. Każde pismo urzędowe wychodzące z kancelaryi musieli diurniści kolacjonować. Proszę pana

fakt ten skonstatować. Wojsko defilowało po skończonej paradzie przed jenerałem. Nad czém tu dłużej debatować, kiedy już zapadła uchwała. Jeszcze przed śmiercią zadysponował całym majątkiem na rzecz funduszu ubogich. Papież Grzegorz XII. ekskomunikował Henryka IV. Nie mogę ci pożyczyć żadną sumę, gdyż zupełnie się wyekspensowałem. Jeżeli cię list nie doszedł, czegoż go nie zareklamujesz na poczcie. Narobił tak ogromne długi, iż żydzi mu w końcu cały majątek zasekwestrowali. Któż mógł suponować, że sprawa ta przybierze taki kierunek. Niezdolnych żołnierzy musiano superarbitrować. Akt ten kontrasygnowali wszyscy ministrowie. Pożyczyłem mu 120.000 złr., ale zarazem zaintabulowałem się na jego dobrach. Poseł sanocki interpeluje biuro marszałkowskie co do petycyi miasta Sanoka. Wczorajszą zorzę północną obserwowaliśmy z wysokiego zamku. Niemcy chcieliby nam zaoktrojować bezpośrednie wybory. Jasia transferowali z piechoty do kawalerji. Do Austryi cygara zagraniczne importować nie wolno. W tej sprawie już dłuższy czas i bezowocnie pertraktuje Wydział krajowy z rządem. Jakoś zaraz na wstępie nie bardzo dobrze się zaprezentowałeś. Dziś w teatrze mają się produkować akrobaci. Syn mój do tej choroby już dłuższy czas inklinuje.

Orzeczenia imiesłowe, przymiotnikowe i rzeczownikowe.

327. Nie tylko czasownik jest orzeczeniem w zdaniu, może nim być **imiesłów**, na pytanie co się czyni z podmiotem, **przymiotnik**, na pytanie jakim jest podmiot, i **rzeczownik** na pytanie czem jest podmiot.

Orzeczenia te zarówno jak i przy czasowniku, niczem innem nie są, jak tylko wyłonieniem i wypowiedzeniem tego, co podmiot w sobie wewnętrznie mieści, należą zatém do natury jego, są jego własnościami i przymiotami.

Właśności te i przymioty łączą się z podmiotem za pomocą łączników. Łączniki wskazują najwymowniej, że jakiekolwiek orzeczenia dodane podmiotowi, są w nim, należą do jego istności.

Jak przyczepieniem do pewnego źródłosłowa końcówki czasownikowej, otrzymujemy słowo czasowe, tak dodaniem przyrostka imiesłowego, zakończenia przymiotnikowego lub rzeczownikowego, tworzą się imiesłowa, przymiotniki i rzeczowniki.

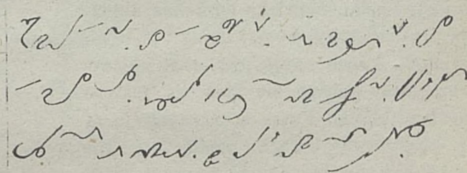
Stosunek treści wyrazu (źródłosłowa) do jego formy pozostaje ten sam, co u czasowników, całą różnicę stanowi przyistoczenie go na inną część mowy. Ta sama bowiem część wyrazu, która przy czasowniku powiada, iż podmiot to czyni, co źródłosłów wyraża, wskazuje przy imionach przymiotnych skłonność, usposobienie, konieczność, przeznaczenie i t. d. podmiotu takim być, albo stać się, co właśnie źródłosłów mianuje np. cierpliwy, cierpiący, powitalny, powitany, namacalny.

328. Zakończenia rzeczowników wyrażają, albo nazwy osób działających to, co w pojęciu źródłosłowa leży, albo osobę do jakiego zwolennictwa lub miejsca należącą, lub też mającą czegoś za mało, lub za wiele, dalej miejsce, gdzie się coś robi lub przechowuje, i t. p. bakałarz, przedstawiciel, Krakowianin, brzuchacz, drukarnia, lodownia.

329. Z tej analizy językowej, według której przyrostek lub końcówka, wyrażająca objaw na zewnątrz, przedstawia nam niejako orzeczenie tego, co źródłosłów w sobie mieści, wynika dla stenografa prawidło, iż skoro jakiekolwiek imie jest naturalną własnością, następstwem, mianem danego podmiotu, zwłaszcza, jeśli takowe przy poparciu innych jeszcze orzeczenie określających wyrazów z łatwością się nam przypomina, wystarczy, jak to już przy orzeczeniach czasownikowych wykazano, oznaczyć je jedynie formą, t. j.

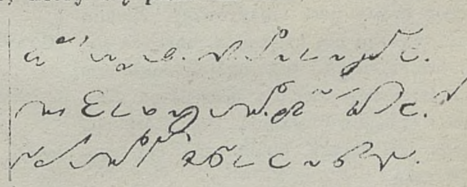
330. *a*) samym przyrostkiem lub zakończeniem, które się zawsze stawia nad linią;

Atrament jest ny. Lis jest nadzwyczaj ry. Orzeł ma wzrok ry. Piec jest mocno acy. Rezultat wyborów nie jest nam jeszcze ny. Brat był tylko prostym nierz *) przy kawalerji. Długie lata był naszym nik w interesie.

331. *b*) samym zrostkiem, który się pisze na linii;

Panu swemu był on zupełnie od. Kamienica nasza będzie na żółto po. Kolej popro będzie przez naszą okolicę. Dom ten jest blachą po. Nikt inny z tej okolicy, tylko włościanin będzie po na sejm krajowy.

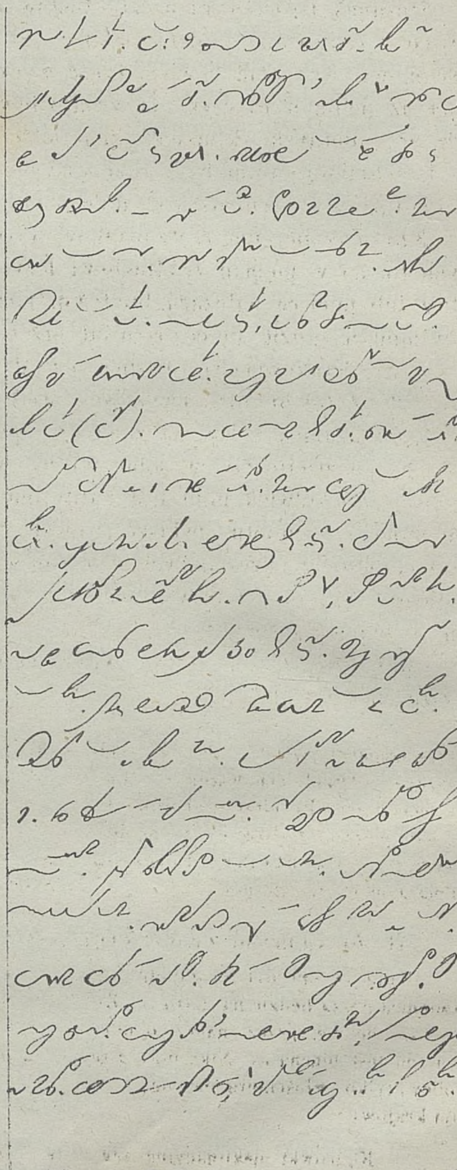

*) Końcówki deklinacyjne tak przy wyrazach przymiotnych jakoteż przy rzeczownikach opuszczają się, skoro liczba i przypadek z innych wyrazów dostatecznie wypływają.

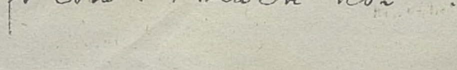
332. *c*) albo też zrostkiem i zakończeniem; z których pierwszy stoi na linii, drugi nad lecz tak blisko obok niego, ażeby nie było wątpliwości, iż obie te części jeden wyraz stanowią.

Wino to jest *wy* te. Powiadają iż z niego będzie malarz *za* ny. Człowiek ten w wyobrażeniach swoich zupełnie jest *za* ny. Kościuszko był naczelnym rał wojsk polskich. Długie lato był *po* nik u mularza. Ambasadorowie są *przed* ciel cesarza u dworów zagranicznych.

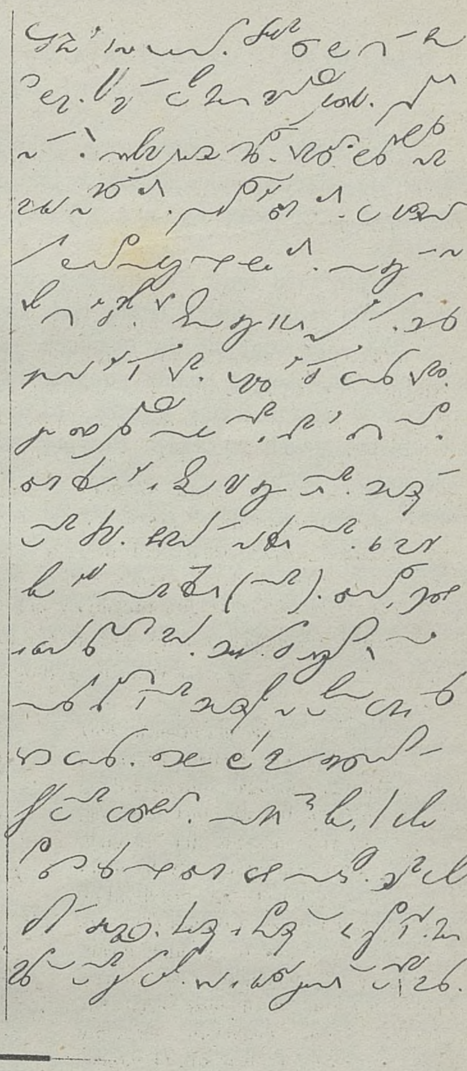
Kula jest okrągła. Struś ma mięso twarde. Wielkie perły są rzadkie. Wojny wewnętrzne są często krwawe. Przyczyny chorób są rozmaite. Nie bądź uparty, bo z tem celu nie osiągniesz. Płaszcz mój jest barankami podszyty. Mąż mojej siostry nie jest mi krewny, lecz powinowaty. Koń pod nim został zabity. Szkło jest przeźroczyste. Nie tylko powietrze, ale i woda jest przeźroczysta. Wielkie podróże są ludziom pożyteczne. Obżałowany dla braku dowodów został uwolniony. Potrzeba niekiedy nawet bojaźliwych bardzo odważnymi czyni. Kto łatwo wierzy, łatwo oszukanym być może. Nowy dług państwa dopiero w lat 50 zostanie umorzony. Świeże kasztany są smaczne. W wielu dolegliwościach parowe kąpiele są bardzo pożyteczne. Chłosty są dla człowieka haniebne. Bądźcie wyrozumiałymi na błędy bliźnich waszych. Pismo twoje jest zbyt nieczytelne. Nikt gnuśny nie stał się jeszcze nieśmiertelnym. Futra z czarnych lisów są kosztowne. Owoce niedojrzałe nie mogą być zdrowe. Klimat naszego kraju jest wprawdzie zimny ale zdrowy. Pokarm prosty jest najzdrowszy. Ziemia jest większa niż księżyć a mniejsza niż słońce. Ponieważ list był niedokładnie zaadresowany więc nie doszedł na miejsce. Pedagowie wahają się, która metoda jest lepsza, analityczna czy syntetyczna.

Kato był doskonały mowca. Każdego kto nie zna dokładnie swego rzemiosła, nazywamy — partaczem. Pro-

zerpina była wynalazczynią rolnictwa. Chciałbym się dowiedzieć, kto jest gospodynią tego domu. Brat mój jest posiadaczem wielkiej majętności w Besarabii. Faktor nasz jest arendarzem karczmy w przyległej wiosce. Rzemieślnik dostarczający nam mebli, nazywa się stolarzem. Fenicjanie byli sławnymi żeglarzami. Po bazgraninie tej sądząc, nie będziesz nigdy zdolnym malarzem. Nie zawsze jest ten zbieraczem, kto był zasiewaczem. Historja zostanie zawsze wyborną nauczycielką życia. Gęsi Junony były wybawicielkami Rzymu. Romulus był założycielem państwa rzymskiego. Żaden z nas w starości nie będzie takim, jakim był jako młodzieniec. Słowa Twoje były i zostaną mi zawsze przekazaniem. Geografia jest opisaniem ziemi. Dyament jest najtwardszem kamieniem. Bez mowy człowiek byłby niemem stworzeniem. Słońce, gwiazdy i planety stanowią firmament. Galicja za przeszłych rządów nie była niestety, jak tylko wyrażeniem geograficznem na oznaczenie pewnej części austryjackiego państwa. Zgodę sprowadzić między zwaśnionych jest szczytnem powołaniem pośrednika. Nie wierz temu człowiekowi to bezczelny kłamca, z jego ust nigdy słowa prawdy nie usłyszysz. Głównym początkiem pychy jest zarozumiałość. Telegrafia i stenografia są bardzo szacowne wynalazki. Wielkie miasta są ogniskiem politycznego życia. Rany i blizny żołnierza są oznakami męztwa.

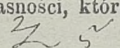
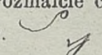
Lekcja 12.

Zastosowanie oznaczenia wyrazów formą do innych części zdania

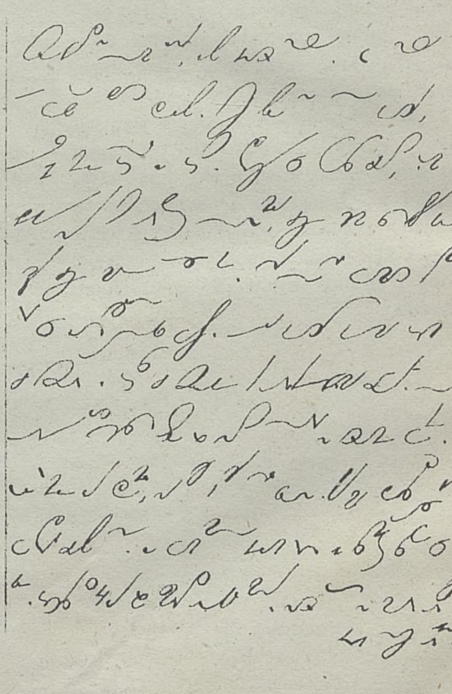
333. Dotąd tak teoretycznie, jakoteż praktycznie za pomocą stosownych przykładów wykazaliśmy, w jaki sposób orzeczenie w zdaniu oznaczone być może tylko f o r m ą w y r a z u z zupełném pominięciem źródłosłowa.

W pierwszą linię wysunęliśmy orzeczenie dla tego, by początkujący tem łatwiej pojąć zdołali istotę tych skracań.

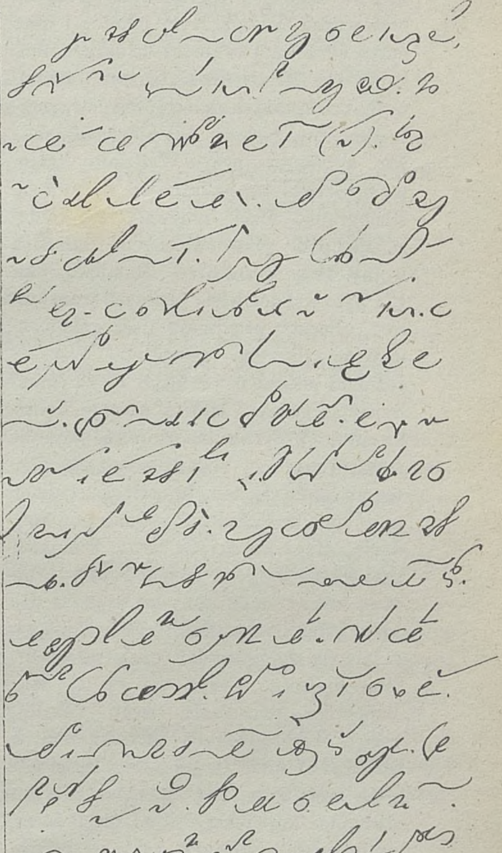
334. Opierając się na zasadach rozwiniętych w p. 315 (str. 130 i następne) zastosować można powyżej traktowany sposób oznaczenia orzeczników w zdaniu formą wyrazu, także i do innych, podmiot lub orzeczenie objaśniających wyrazów. Przypominamy jednak, iż głównie na to baczyć należy, ażeby wyraz skrócić się mający miał pewną loiczną styczność, pewne oparcie o jakiś wyraz drugi dokładniej wypisany.

Uwaga. Przy oznaczeniu przymiotników i imiesłowów będących w zdaniu przydawkami (atribut) formą wyrazu, należy zachować wielką ostrożność, gdyż dany rzeczownik może mieć rozmaite przymioty lub własności, które w skróceniu jednakowo oznaczone, rozmaicie czytane być mogą; np. więzień *u*kara*ny*, *u*wol*niony*, *u*sadzo*ny*. kwit*nąca*, pach*nąca*, świe*cąca* i t. p. róża.

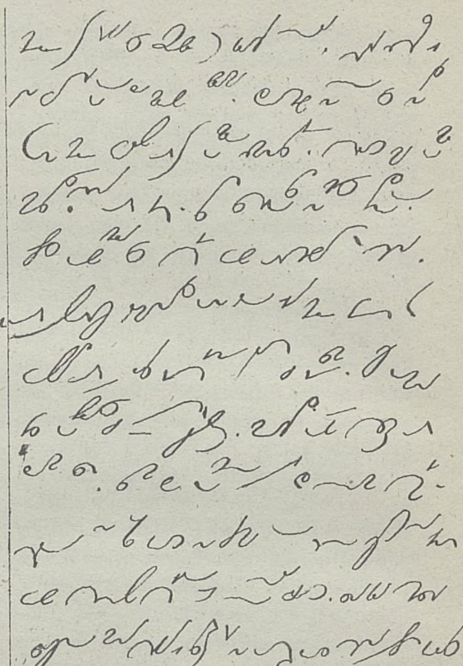
Chłopiec ten nie ma talentu, lecz wynagradza pilnością. Prawo własności jest podstawą każdego społeczeństwa. Chociaż człowiek ten nie jest bogatym, przecież już wiele uczynił dla ubogich. Strzeżcie się towarzystwa złych, albowiem gdybyście nawet ich przykładów nienaśladowali zawsze wam szkodzić będą. Kwiaty mają zawsze tę samą farbę. Nikt nie zwykł pomagać tym, którzy się lekkomyślnie w niebezpieczeństwo puszczają. Jéżeli bogactwo będziemy uważać za honor, a ubóstwo za hańbę, wtenczas przytępimy cnotę. Nieprzyjacielskie wojsko zostało przez naszych żołnierzy na głowę pobite. Rola, która wiele lat spoczywała, najobfitsze wydawać zwykła plony. Brat mój dostał w sukcesyi po stryju znaczny majątek. Dla powstrzymania wylewu rzek i stawów sypią się groble. Augustus 4 lat przed śmiercią zrobił testament. Nagła burza na morzu przestrasza bardziej, niż prze-

widziana. Żadna władza polityczna nie powinna mieszać się do wyroków sądowych, gdzie korporacja taka może unieważnić wyrok, tam nie masz sprawiedliwości. Wieś na Podolu jest pod korzystnemi warunkami do wydzierżawienia (nabycia). Biskup ten pobiera znaczną roczną dotację od rządu. Od tego skąpca grosza na cel publiczny nie wydusicie. Teraz wnoszę toast niech żyje gospodyni domu. Po skończonej ostatecznej rozprawie, nastąpiła publikacja wyroku. Po zdobyciu fortecy, złożyło wojsko broń i odprowadzone zostało do niewoli. Próżniak nie zna jaki po pracy miły odpoczynek. Do króla należy nominacja i destytucja władzy wykonawczej. Wszystkie traktaty są tem trwalsze, im się ich mniej w antinarodowym duchu zawiera. Mąż posiadający odwagę gardzi niebezpieczeństwem. Ci, którzy zwykle pieniądze wysoko cenią, nie zniosą obojętnie ubóstwa. Od dłuższego czasu odbywają się we Lwowie odczyty dla kobiet, podjęte staraniem towarzystwa pedagogicznego. Spirytusy i likwory wyrabiają się przez dystelację. Rządca i ekonom za niedopełnienie obowiązków utracili służbę. Trudno tam dyskutować, gdzie panuje namiętność. Dziś odbędzie się doroczne walne zgromadzenie Sokoła. Major zakomenderował głosem donośnym: baczność! W Petersburgu odbyła się niedawno uroczystość założenia orderu świętego Jerzego. Na dzisiejszą herbatę u namiestnika, zaproszeni zostali wszyscy dostojnicy. Artykuły konstytucji zniweczone być mogą jednem pociągiem pióra. Jest to wada starej konstytucji, iż nie zostawiła ludziom możnym innej alternatywy, jak ich potęgę lub szubienicę. Matka rzewnie płakała, żegnając syna odchodzącego na wojnę. Starszym ludziom należy się uszanowanie. Na uzasadniony wniosek komisyi, wybór posła został uznany za ważny. Losami naszymi kieruje palec boskiej opatrzności. Wiek sędziwy zawsze sprawiedliwe sobie poszanowanie odbierał. W mieście naszym nie ma wiele

kupców, którzyby się handlem towarów bławatnych trudnili. Kury jakoteż i inne ptaki, ogrzewają swoje młode skrzydłami. Z powodu narodzenia się następcy tronu, wielu politycznych przestępców otrzymało amnestję. Kolega mój otrzymał miejsce aplikanta przy Wydziale krajowym. Sztuka skoropisarstwa nazywa się stenografią. Dziś odbywały się konferencje pod przewodnictwem ministra wojny. Przy wczorajszej illuminacji można było widzieć wiele pięknych transportów. Poczta przyjmuje listy rekomendacyjne tylko za recepisem. Wszyscy rozumni pisarze oświadczyli się za emancypacją żydów. Mowca obstaje konsekwentnie przy swoim wniosku. Sejm do rozstrzygania tej sprawy nie ma kompetencji. Królowie, ten obraz Boga na ziemi, są równie wszechmocni, jednak pod kondycją, ażeby nie czynili złego. Z najbliższej wioski słyszano lament kobiet i starców, którzy na okropny los wojny w dzikiej boleści narzekali. Najważniejszą atrybucją ciał prawodawczych jest uchwaleuie budzetu. Cezar nie chciał mieć wspólnika panowania swego. Według religii chrześcijańskiej przeznaczeni są cnotliwi do nieba, a grzesznicy do piekła. Pod nową kamienicę położono już fundamenta. Największy skład mebli utrzymuje tutejsze stowarzyszenie stolarzów. Pycha nie zna granic, aż przyjdzie upokorzenie. Bracia nasi tułają się na emigracyi po całej Europie bez przytułku. Zbrodniarza tego eskortowali żołnierze do kryminału. Z tégo dzieła znajduje się na składzie jeszcze tylko kilka egzemplarzy. Rząd może tytko za pomocą egzekucyi ściągnąć podatki od biednych włościan. Nie mało pieniędzy wyekspensowałem już na tego chłopca, a nic się nie uczy.

Oznaczenie wyrazów początkową zgłoską źródłosłowa.

335. Przerobiwszy dokładnie naukę o skreślaniu wyrazów w zdaniu za pomocą oznaczenia onychże formą, każdy się mógł przekonać, że w zdaniu wyrazy, które z wszelką pewnością wypływają z innych wyra-

zów, z niemi w pewnym stosunku będące, od nich zależne, nie potrzeba zupełnie wypisywać, lecz wystarczy je tylko krótko naznaczyć na tem miejscu, na którem stać mają; a to według okoliczności i natury danego wyrazu, samem tylko zakończeniem, samym zrostkiem, lub zrostkiem i zakończeniem, z zupełnem pominięciem źrodłosłowa.

Pomimo wielorakiego zastosowania powyższego rodzaju skróceń, zachodzą atoli nader częste wypadki, w których dla odpoznania właściwego znaczenia wyrazu wcale źródłosłów pominąć nie można, a nawet przychodzą wyrazy, które nie mają ani zrostków, ani zakończeń, jak np. strach, skład, grzyb, trzos, skok, głód, ślub i t. p.

W takich wypadkach początkowa zgłoska źródłosłowa (Stamm Anlaut) jako najistotniejsza część do odczytania skróconego wyrazu najwłaściwiej posłużyć może.

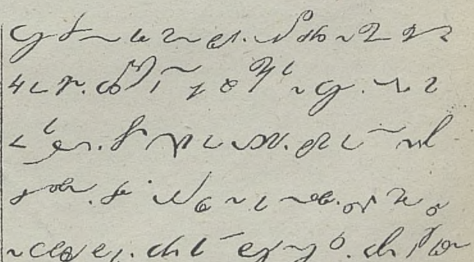
336 Odwołując się więc pod względem syntaktycznym do zasad przy oznaczaniu wyrazów formą wyłożonych, możemy zatem każdy wyraz, który w sposób tam podany skrócić nie można gdyż albo do tego nie jest przydatny, albo skrócenie tego rodzaju nie daje zupełnej gwarancji należytego odczytania, naznaczyć początkową zgłoską źródłosłowa.

337 Skrócenia początkową zgłoską źródłosłowa zawierające w sobie samogłoski **a**, **ą**, **e**, **ę**, **o** piszą się zwykle na linii, zgłoski, zawierające w sobie samogłoskę **i**/**y**, pisać można także nad linią, zgłoski zaś zawierające w sobie samogłoskę **u**, pisać należy zawsze cokolwiek pod linią.

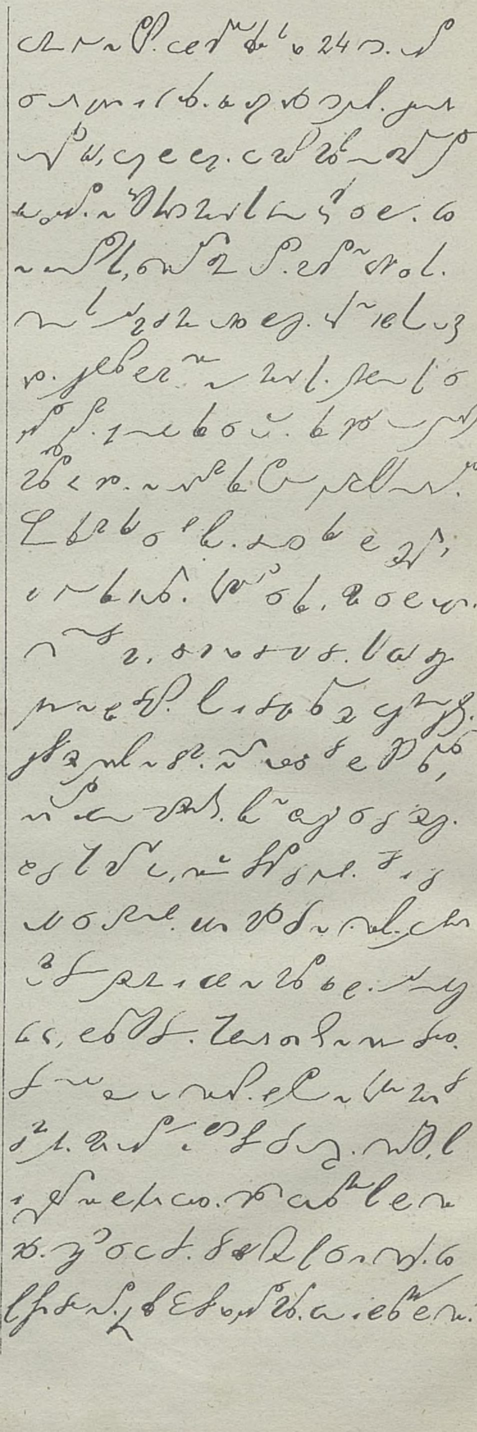
338 Jeżeli wyrazowi, który oznaczyć chcemy początkową zgłoską źrodłosłowa, poprzedza zrostek, to takowy łączy się z zgłoską początkową źródłosłowa w sposób podany p. 232 do 257.

339 Gdy się okaże potrzeba dodania w powyższy sposób skróconemu wyrazowi jeszcze zakończenia gramatycznego, to takowe pisze się analogicznie jak przy skracaniu formą, tuż nad początkową zgłoską, lub tak blisko obok niej, aby od razu poznać było można, iż obie części początek i koniec, jeden wyraz stanowią.

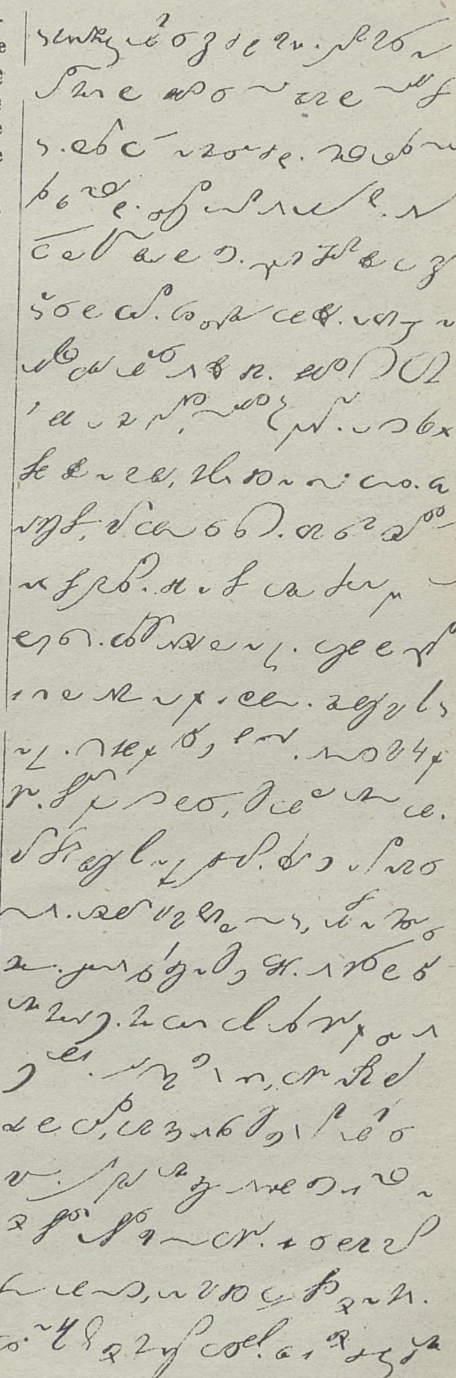
Proszę cię nie bałamuć mnie dłużej. Ojciec zapisał na święta z Węgier 4 beczek wina. Pastuch wygania już przed świtem bydło na paszę. Orzeł ma bardzo bystry wzrok. Dzika krowa bodzie rogami. Dom boży nie jest karczmą zajezdną. Cała ta robota psu na buty nie zdała. Skóra wołowa służy na podeszwy do butów. Papier biały jest droższy, niż siny Praczka wyprawszy bieli-

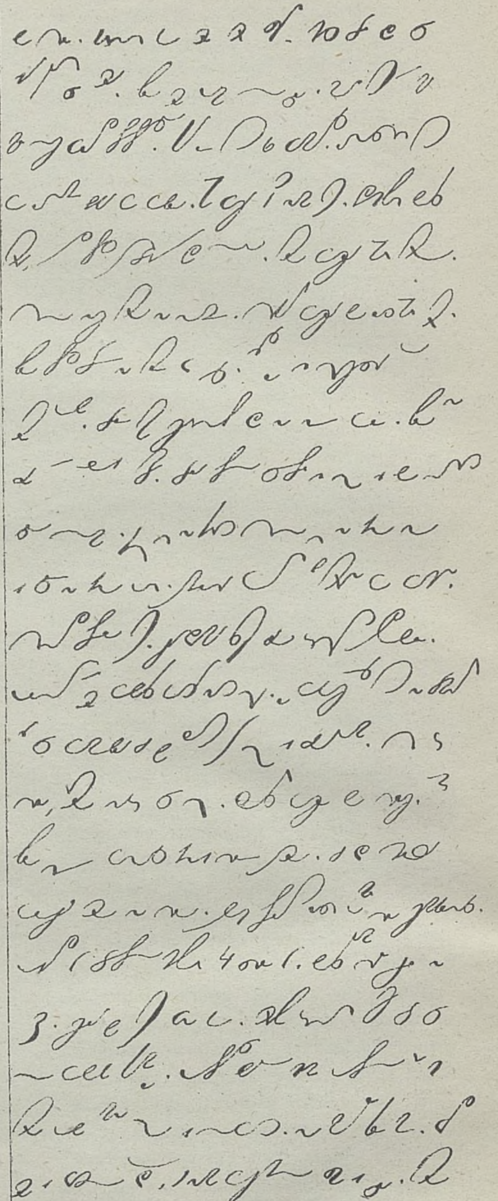
znę, powiesiła ją na strychu. Pod Waterlo trwała bitwa przez 24 godzin. Ojciec siedzi przy biórku i pisze list. Blask lampy razi go w oczy. Żołnierze okryci bliznami, powrócili do domu. Po małych miasteczkach nie zgartują wcale błota z ulic. Na tutejszym targu wielki brak pieniędzy uczuwać się daje. Pies na łańcuchu bresze, skoro tylko zwietrzy obcego. Mowca ten prawił same brednie. Koń bryka jeżeli mu za wiele owsa dajesz. Autor ten wydał broszurę o kwestji ruskiej. W żydowskich domach zwykle panuje wielki brud. W Wiedniu brukują się ulice asfaltem. Już niebo brzaskiem się okryło. Brzegi Wisły są w niektórych miejscach bardzo wysokie. Na przeciwnym brzegu stoją forpoczty nieprzyjacielskie. Postępowaniem twoim brzydzi się każdy człowiek. Zanieś brzytwę do ślufirza, by ją dobrze wyostrzył. Trzymając się za brzuch, śmiał się do rozpuku. Kto nie chce mówić, słowa przez zęby cedzi. Brat pali zawsze fajkę na długim cybuchu. Czosnek i cybula stanowią główne pożywienie żydów. Żydzi grali w karczmie na cymbałach. Namiestnik rozesłał cyrkularz do wszystkich starostw, nakazujący łapanie emigrantów. Człowiek ten spanoszył się cudzym groszem. Przed cudownym obrazem matki boskiej klęczała dziewica cudnej urody. Z cytryny i cukru robi się limoniada. Babka misi ciasto na kołacze. W pojedynku otrzymał cięcie w głowę i padł na miejscu bez ducha. Jeżeli nie będziesz pilnie pracował, dostaniesz cięgi. Zbrodniarz skazany został na karę cielesną. Ciemny nie może sądzić o kolorach. Gdy wstąpił na trybunę wielka cisza zapanowała w izbie. Śmierć ojca jest dla każdego dziecka ciosem okropnym. Kontusz, czamara i konfederatka należą do ubioru polskiego. Wojsko porozstawiało czaty do koła wsi. Wąż czołga się po ziemi. Ci dwaj chłopcy czubią się jak koguty. Pies czujny szczeka całą noc. Fiakier cwałem popędził przez ulice miasta. Panowie i damy stawajcie do koła! U

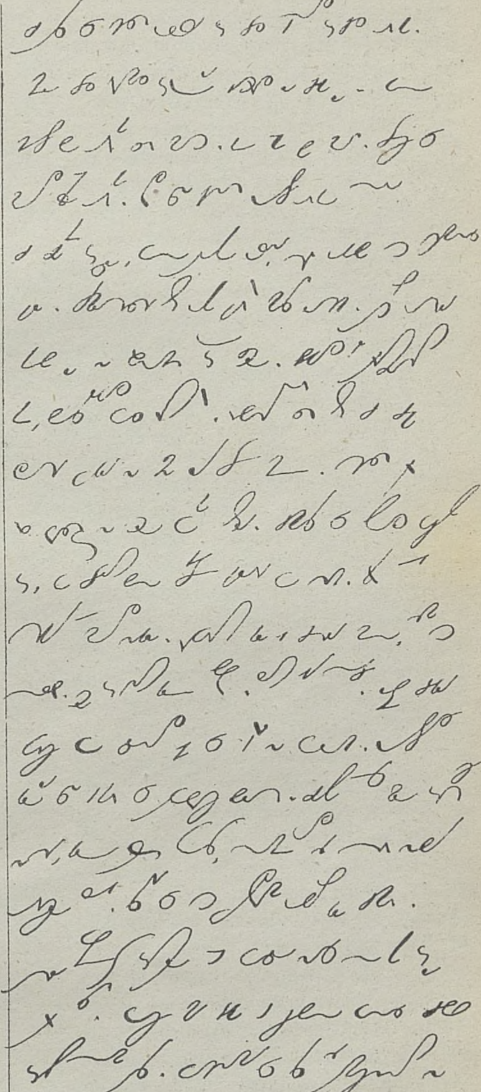
Bernardynynów odbywa się msza za dusze zmarłych. W naszem mieście panuje obecnie wielka drożyzna. Gdybyś się nie był z psem droczył, nie byłby cię ukąsił. Siostra proszoną jest na wesele za drużkę. Wolność osobista nie może istnieć bez wolności druku. Służąca leniwa przy robocie drzymie. Przyjaciele podajcie sobie bratnią dłoń do zgody. Królowa z całym dworem po mszy udała się do pałacu. Pies skumleje pode drzwiami. Rozprawa ze względu na obyczajność publiczną odbyła się przy drzwiach zamkniętych. Gdybyś choć trochę był dbał o własny interes, niebyłbyś utracił fortuny. O godzinie 6 z rana dziad dzwoni do modlitwę, wieczór zaś na Anioł pański. Panu najwyższemu dzięki, matka podniosła się z choroby. Prawem sejmu galicyjskiego jest naprawienie dziur w mostach. Zabawki dla dzieci pomałowane zieloną farbą są zdrowiu szkodliwe. Pastuszek przygrywał sobie na fujarce. Poszedł do krawca i kazał sobie przymierzyć nowy frak i spodnie. Młodszy mój brat umarł na febrę. Kto jada flaki myśli, że każdy taki. Przynieś mi 4 flaszek wina. Gdzie tylko flota jego dosięgła, wszystko pod swoje panowanie podbił. Matka cierpi dłuższy czas na fluksję w zębach. Twoja gadanina na nic nam się nie przyda. Ogrodnik, by mu drzewa zupełnie nie uschły, obcina na wiosnę suche gałęzie. Żołnierz musi być zawsze na wszystkie guziki pozapinany. Przy wejściu do sali panował wielki gwar. Wielu Polaków podczas ostatniej wojny francuzkiej służyło przy gwardyi narodowej. Jeżeli komu zginie rzecz jaka, powinien natychmiast dać znać do policyi, bowiem według przepisu, wszystkie zgubione rzeczy tam oddawać się mają. W tej familii panowała zawsze przykładna zgoda i jedność. Na grymasy dziecka rodzice zważać nie powinni. Ja się domagałem moich pieniędzy od niego, on mi zaś pokazuje gdzieś gruszki na wierzbie. Poseł ten wybrany został z grupy większych posiadaczy. Płacz i zgrzytanie zębów zapanowało

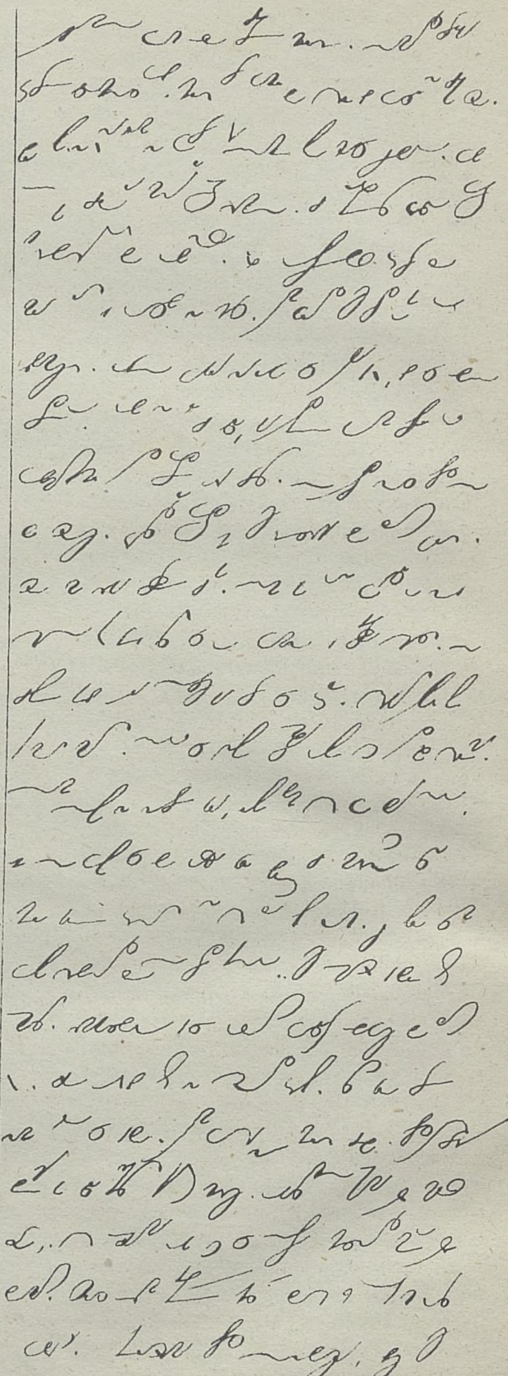
do koła. Baranek boży gładzi grzechy świata. Wieś cała spaliła się, widać tylko same gliszcze. Człowiek głupi rozumu nie słucha. Moja chata jest mi milsza, niż pałac dziedzicowi. Brat leży chory bez pamięci. Linoskok chodzi po linwie, gdyby po podłodze. Z braku paszy wyginęła nam chudoba. Spiewaczka dostała chrypkę, więc dziś w koncercie spiewać nie może. Chłopcy poszli zbierać chrząszcze. Koń nasz chromieje na nogę. Kobiety poszły do lasu zbierać chrusty. Człowiek dziś ciężko na chleb pracować musi. Tacy ludzie jak Kraszewski są chlubą narodu. Całe chmury szarańczy spadły na nasze pola. Człowiek ten znany jest ze swojej chciwości. Cały dzień siedział jak mruk i do nikogo słowa nie mówił. Fiakier kupił na targu konia kulawego na jedną nogę i ślepego na jedno oko. W wielki piątek każdy chrześcian pościć powinien. Koniec dzieło chwali. Żandarmi zchwytali złodzieja ukrytego w stodole. Rolnictwo jest główną podstawą bogactwa naszego kraju. Ludzie pobożni często chodzą na cmentarz, aby się pomodlić za duszę swoich rodziców, krewnych i znajomych. Kto umie kłamać, rychło nauczy się kraść. Siostra poszła do klasztoru. Temu człowiekowi brakuje ponoś jednej klepki w głowie. Za sprawę wolności położył głowę na klocu. W dowód szczególnych łask otrzymał klucz szambelański. Ojciec pije co dzień wieczór cztery szklanek piwa. Dostałem kilku żołnierzy na kwaterę. Wszelki duch chwali pana Boga. Grzeczny unika wszystkiego co się nie podoba dobrym ludziom. Rodzice dają wam odzienie, które was chroni od zimna, mrozu i niepogody. Nowa miotła dobrze miecie. Praca głód i pragnienie sprawiają, że nam pożywienie smakuje i służy. Chłopcy poszli się ślizgać na staw. Krew z niego buchała strumieniem. Na dzisiejszy targ spędzono same tłuste woły. Czyje serce jest czyste, ten ma spokojne sumienie. Morze oblewa wielką część ziemi.

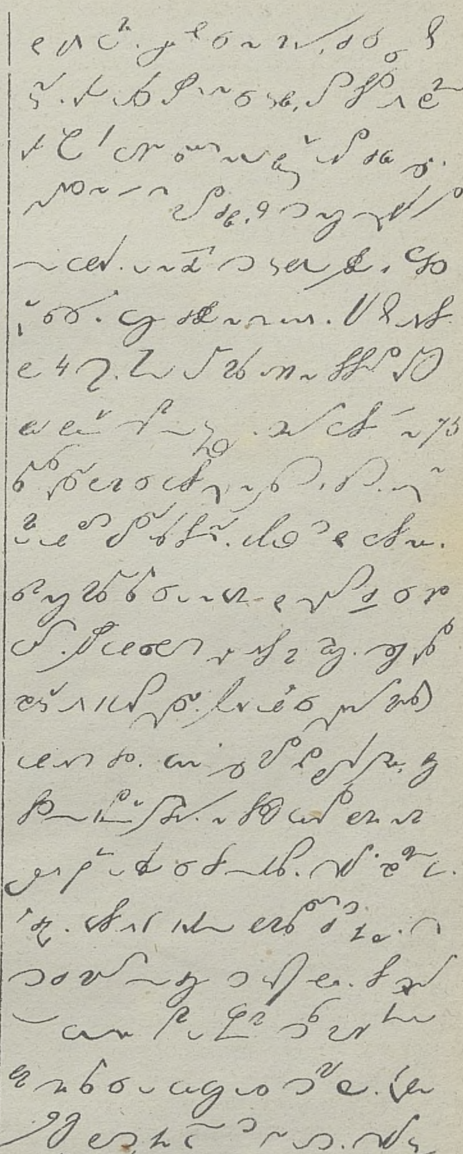
Za wstawieniem się wysokiej osobistości u cesarza wygnaniec uzyskał przebaczenie. Wiele cesarzów rzymskich urządzali igrzyska dla zabawy ludu. Panie wejdź do przybytku serca mego, a będzie zbawiona dusza moja. Cieszę się mocno z twego przybycia. Stratę syna jedynaka rodzice przeboleć nie mogą. Za znakomite usługi, poniesione w obronie ojczyzny, król go obdarzył hetmańską buławą. Ziemiałkowski został wybrany burmistrzem miasta Lwowa. W górzystych okolicach biedni ludzie na przednówku umierają z głodu. Ggybyś był w rachunkach biegłym, dostałbyś posadę rachmistrza. Redaktor skazany został za zaburzenie spokoju publicznego na 2 lata ciężkiego więzenia. Wojska francuskie przez Prusaków na głowę pobite zostały. Zamiast się czegoś pożytecznego uczyć, po całych dniach wyciera bilary po kawiarniach. Twarz tej kobiety jest mocno nablanszowana. Ruprecht błagał i zaklinał mnie, abym go nie zdradził. Głupi u innych błędy dostrzega, a swoich widzieć nie chce. Ledwie zabłysły pierwsze promienie słońca, już się wybierał na polowanie. Rodzice błogosławili syna, wybierającego się w podróż daleką. Znaczna część młodzieży ukończywszy nauki, błądzi wśród towarzystwa, niewiedząc jaki kierunek nadać przyszłości swojej. Staraj się go powstrzymać od tych bluźnierczych zamiarów. W klubie postępowców uchwalono, ażeby posłowie nasi nie brali udziału w Radzie państwa. Proszę mi wybaczyć, że żądaniu pańskiemu zadość uczynić nie jestem w stanie. Powinniśmy się starać, aby w mieszkaniach naszych nigdy nie brako świeżego powietrza. Nikomu zabronić nie można, aby był dobroczynnym. Uchwała stanęła, aby miasto nasze wybrukować kwarcem. Kilka lat przebywał za granicą, i zupełnie zcudzoziemczał tak, że już słowa po polsku nie umie. Umarli nie wrócą, polegli się nie ocucą. Z cudzej szkody cieszyć się nie trzeba. Szewc bije chłopca pocięglem. Miasto się pouczać wza-

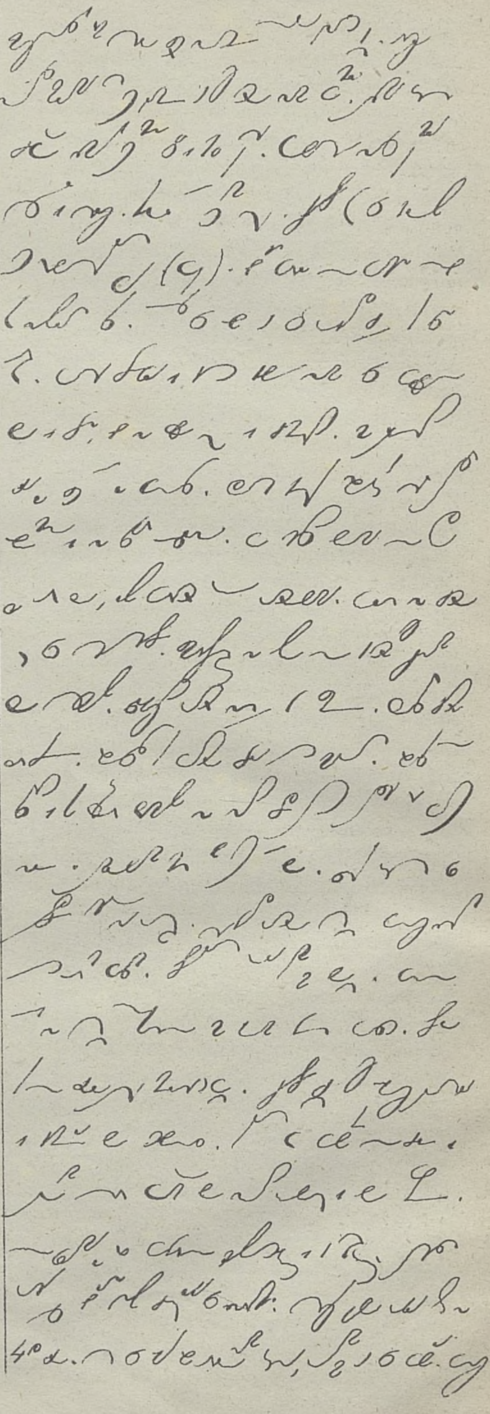
jemnie, prowadzą z sobą zaciętą walkę. Niemcy chcieliby uciemiężać słowiańskie narody. Wielka cisza panowała do koła, gdy poseł ten zabrał głos. Długi czas narażony byłem na pociski ludzi, którzy nie wiedzieli czego właściwie żądają. Pod tę budowę założyli fundamenta z ciosowego kamienia. Za przestępstwa prasowe pociągany bywa redaktor do odpowiedzialności. Przez oszczędność uciułał sobie mały kapitalik i osiadł na wsi. W tym pałacu wszystkie ściany obite są adamaszkiem. Opinia publiczna najlepiej się wtedy wyraża, gdy się zdania ścierają. Naród ten był za słaby, by wstępnym bojem działać mógł, poddmuchiwał więc ościenny ludy przeciw cesarstwu. Nie wściubiaj nosa, gdzieś nie dał grosza. Prusacy pościągali już wszytkie rezerwy do swoich pułków. Głowę ma jakby ćwiekami zabitą. Nim będzie można pomyśleć o nowej wojnie, trzeba pierwej starać się o pomnożenie i wyćwiczenie wojska. Nie zaczepiaj biedy, jeżeli nie chcesz, by cię się uczepiła. Kobieta w czarnym czepku to moja matka. Nie mógł się inaczej zemścić, oczernił go więc przed kolegami. Nie jestem nieczuły na nędzę bliźniego, lecz każdemu kto prosi dać nie mogę. Ja nie poczuwam się do obowiązku płacenia długów za marnotrawnego syna. Wiele błędów unika ten, kto swoje czyny rozważa. Żaden członek sejmu podczas kadencji sądownie ścigany być nie może. Wszyscy emigranci wydaleni zostali z miasta. Ambasadorowie wysełają osobnych posłańców z depeszami do swoich rządów. Złodziej przydybany został na gorącym uczynku. Z tego błota ciężko nam było się wydostać. W tym pokoju panuje wielka zaducha. Dziś w koncercie deklamować będzie sławna artystka teatrów warszawskich. Obstawanie z dobrymi wdraża miłość cnoty, kto ze złymi obstaje gubi się i niszczy. Wieśniacy mieszkają w drewnianych domach. Hałas z jakim występujecie, jasnym jest dowodem, iż są to wasze ostatni podrygi. Telegramy dziś nie nadeszły, gdyż wszy-

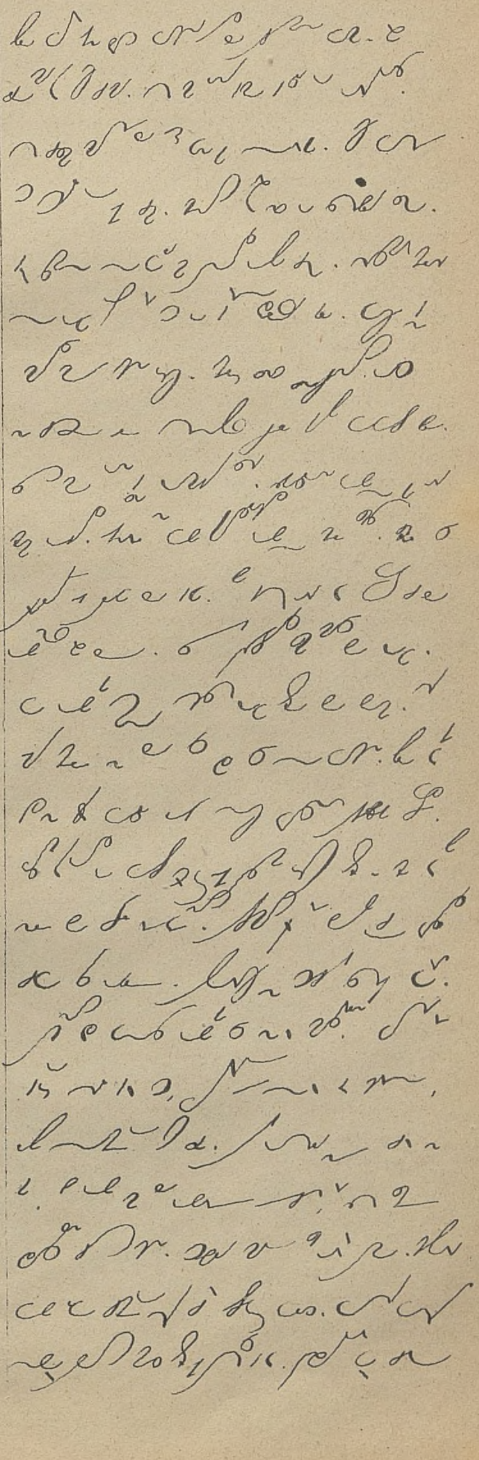
stkie druty burza pozrywała. Żołnierz zdrzymnął się na warcie, za co surowo został ukarany. Rybią ością łatwo można się udławić, dla tego dzieci przy spożywaniu ryb ostrożne być powinny. Synalek narobił długów, które ojciec zapłacić musiał. Interes ten jest tak mocno zadłużyny, iż go nasz kredyt więcej nie podratuje. O naznaczonej godzinie uderzono w dzwony i procesja ruszyła z kościoła. Proszę zadzwonić na kelnera. Brat został przydzielony do 4 kompanii. Zebrani obywatele miasta Lwowa na dziedzińcu ratuszowym dali delegacji wotum nieufności. Galicja podzielona jest na 75 starostw. Rusini domagają się podziału kraju na wschodni i zachodni. Lekarz ten otrzymał od swego pacjenta list dziękczynny. Bezczelność tego draba podziwiać należy. Sejm nasz miasto starać się o naprawę dróg krajowych, zajmuje się wysoką polityką. W bitwie pod Sadową kula przedziurawiła mu kapelusz. Księża ruscy nadużywali przy wyborach konfesionału. Wczoraj odbyła się konferencja ministrów pod przewodnictwem cesarza. Panna ta musi mieć jakiś defekt w gardle, gdyż dziś nie występywała w koncercie. Na dzisiejszej prelekcji dawał nam profesor definicję o tworzeniu się ciał niebieskich. Kobieta ta nadzwyczajnie pięknie była zafryzowaną. Prawdziwy przepis wyrabiania damascenek zaginął już zupełnie. Kto goni za majątkiem, nie zawsze go uchwycić zdoła. Gdzie grunta są porozkładane, tam o postepowem gospodarstwie mowy być nie może. Każdemu wolno starać się o polepszenie losu godziwemi środkami. Trudno przecież wszystkim ludziom dogodzić, jeden pragnie tego, inny owego. Kobieta utrzymuje porządek w domu, gotuje jadło i ma staranie o bieliźnie, jako też dogląda małych dzieci. Administracja tego domu przynosi mu kilka set guldenów dochodu. Niebo jest gwiazdami pokryte. Państwo zagwarantowało tej kolei znaczy dochód. Podpis twój nie daje nam dostatecznej gwarancji. Prócz ma-

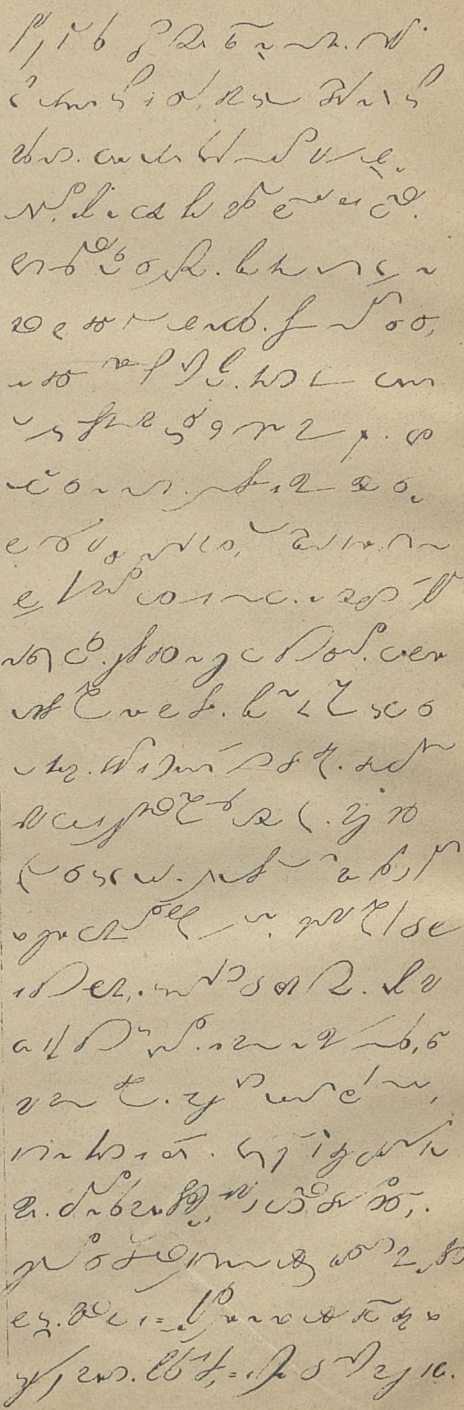
szynisty, któremu koło zgruchotało nogę nie było innego wypadku. Przeszłej nocy mieliśmy tak gwałtowną ulewę, że wszystkie groble nam pozrywała. W armii austryackiej zaprowadzono armaty gwintowane, 8 i 10 funtówki. Przodkowie nasi fundowali kościoły i klasztory. Tyrol jest krajem górzystym. Żydzi trudnią się wyłącznie handlem, rzadko tylko profesją. Dyskusja parlamentarna nie powinna nigdy trafiać naczelnika stanu. Często się zdarza, że co ojciec zapracuje to syn przetraci. Pokój ciepły i wygodny, wydaje nam się podwójnie drogi i cenny, gdy na dworze mróz i zawierucha. Władza w rękach złych ludzi zgubną jest dla państwa. Z powodu wykrytych nadużyć, kilku oficerów z degradowano i na Sybir zesłano. Po wsiach domy nie stoją zupełnie przy sobie jak w miastach, lecz poprzegradzane są ogrodami. Polak na zagrodzie równa się Wojewodzie. Zmarszczków na czole nie wygładzisz żadnym środkiem kosmetycznym. Słabszych ochraniać nakazuje pismo święte. Siostra zachrypła z przeziębienia. Przedsiębiorstwo to pochłonęło cały jego majątek. Przedstawienie starych i dobrych utworów dramatycznych na naszych scenach wchodzi w zwyczaj, który pochwalić należy. W młodym wieku każda chwila jest droga. Skutki ukąszenia psa wściekłego bywają najokropniejsze. kupiec ogłosił konkurs, ponieważ aktywa jego przewyższają pasywa. Gdzie tylko mogli, tam mu dokuczali. Pannie tej na konkurentach nie braknie, ma bowiem piękny posag. Dzieło to nie znalazło w kraju wielkiego pokupu. Żydzi zakupili wszystko zboże w okolicy i wywieźli do Gdańska. Tylko prace podjęte niezależnie i w rozmaitych kierunkach prowadzą do nowych odkryć i do postępu. Nie psujmy ludzi przez popieranie włóczęgów i wykpigroszów. W wojsku panować musi dyscyplina, inaczej zakradłaby się anarchia. Koszta budowy obliczone zostały na 400.000 złr. Kto się zbyt przed przełożonym uniża, o tém mówią, że się podlizuje. Ponieważ czło-

wiek potrzebuje jeden drugiego, powinni więc sobie wzajemnie pomagać. Przed złodziejami trzeba wszystko zamykać. Kto ma talent wymowy zasłynąć może oratorstwem. Kto zasmuca matkę swoją, temu pan Bóg nie przebaczy. Wszystkie pokoje tego hotelu są już zamówione. Węch przestrzega nas o szkodliwym smrodzie. Wyrzuty sumienia nie pozwalały mu w nocy ocz zamrużyć. Kazimierz Wielki nieopuszczał tych, którzy go o wymierzenie sprawiedliwości błagali. Proszę wynurzyć matce mojej winne uszanowanie. Wielu z nas znużonych osiada na zagonie, ale konieczność często popędza żelaznym biczem dalej. Z jego mowy można wysnuć rozmaite wnioski. Absalon podniósł bunt przeciw własnemu ojcu. Jenerał ten pod Racławicami odniósł walne zwycięztwo. Zgrał się w ruletę i w łeb sobie wypalił. Każde wykroczenie przeciw prawu, pociąga za sobą odpowiedzialność przed sądem. Z tej facecji śmialiśmy się do rozpuku. Po odbytej kampanii, wojsko rozpuszczone zostało do domu. Nikt zbyt wiele na swoją siłę spuszczać się nie powinien. Człowiek pracowity spi na twardym posłaniu lepiej, niż próżniak w jedwabnej pościeli. Ustawa traktująca o podziale gruntów, już w sejmie uchwaloną została. Władza prawodawcza należy do ciał reprezentacyjnych. W ziemiach francuskich, które dotąd zajmują Prusacy, zaprowadzono stan oblężenia. Wczorajszy numer gazety skonfiskowała prokuratorja. W ważnych sprawach państwa odbywają się narady ministerjalne. Ptaki, które wyuczono kilka wyrazów gadać, powtarzają je nie raz bardzo wyraźnie, lecz nie wiedzą ich znaczenia. W tej okolicy panuje zaraza na bydło. Każdy naród ma swój odrębny język, który jako świętą spuściznę zachować winien. Gaduły mają zwyczaj przerywać w mowie. Wieczory pod Lipą zawierają krótki zarys dziejów Polski. Projekt pokrycia niedoboru w dochodach miejskich został już w komisyi wypracowany. Fundator poruczył zarząd

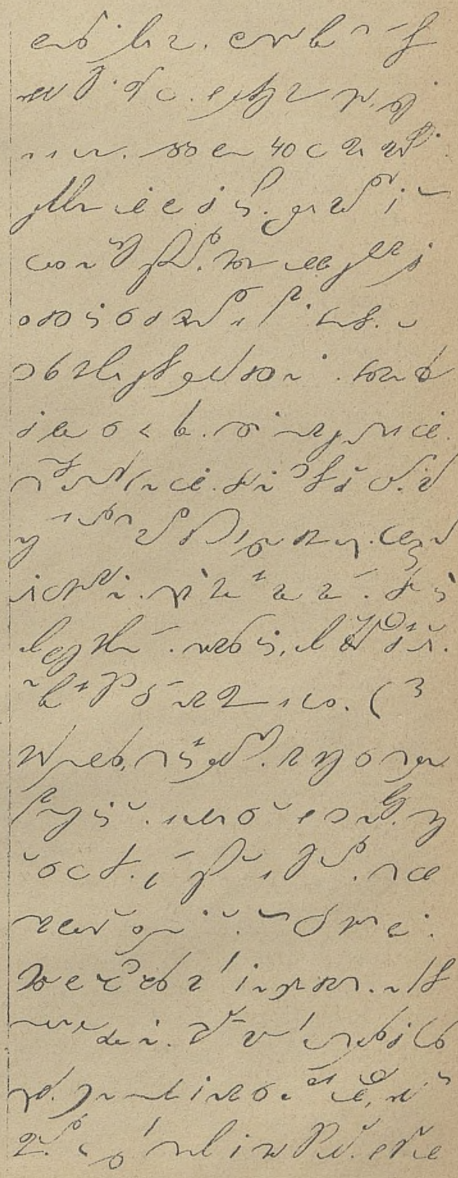
tymi funduszami Wydziałowi stanowemu. Cudzego honoru bezkarnie naruszać nie wolno. Kobieta ta, prawdziwa opiekunka ubogich i sierót, zamierza urządzić koncert na rzecz ubogich miasta naszego. Parlament rozbiera traktaty nie dla tego, by je odrzucić lub przyjąć, lecz dla poznania, czyli ministrowie dopełnili swej powinności. Drzewo ze starości rosypuje się w próchno. Człowiek jedną ręką pracuje na własność, drugą zasłania ją od napaści. Szczęście nie tylko samo ślepe, ale zaślepia także tych, których otacza. Jednego pięknego poranku, może Europa z zdziwieniem usłyszeć, iż wojna między Francją a Prusami rozpoczęła się na nowo. W niedziele i święta zgromadza się lud do kościoła, by słuchać nauki boskiej, którą kapłani wykładają. Kto nie dotrzymuje tajemnicy, posiadać jej nie powinien. Dla głodnego jest ucztą najskromniejszy posiłek. Żydzi zasiadają na szabas po zachodzie słońca. Po dokładnej rozwadze przystąpić należy do dzieła. Człowiek ten bardzo natrętnie upomina się o jałmużnę. Pijatyka i hulanka jest jego całem zatrudnieniem. Zaopatrzenie armii polowej w żywność nastręcza często ogromne trudności. Mieszkańcy wsi trudnią się uprawą roli. W przyrodzie są tak małe istoty, że tylko przez szkła powiększające dostrzedz je można. Winniśmy przestrzegać to, co daje i zachowuje zdrowie, a unikać tego, co sprawia choroby. Racz mi pan wytłumaczyć zachodzącą tu różnicę. Jak mnie na świecie nie stanie, syn mój mnie zastąpi. Zboże, którego rolnik spożyć nie może, wywozi na targ i sprzedaje. Przykre wrażenia wywiera zawsze publikacja wyroku śmierci. Patrząc na stan moralny dzisiejszych ludzi, widzimy, że bogobojność coraz więcej gaśnie, a szerząca się ociężałość w wykonaniu obowiązków bliźniego, wiedzie ludzkość do upadku. Miłość Boga i miłość współbraci wkłada na nas obowiązek zapobieżenia złemu przez użycie wpływu moralnego. Cześć tej ziemi, cześć i chwała, co takich mężów wydała.

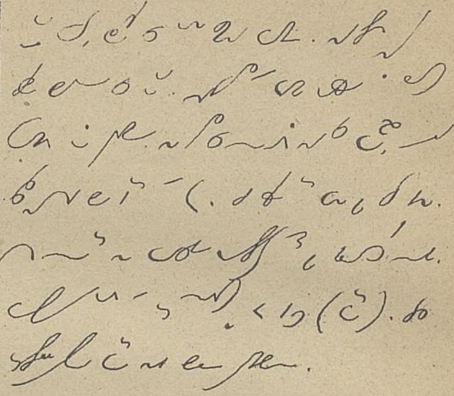
Oznaczenie wyrazów samą samogłoską.

340. Często sama samogłoska źródłosłowa, silnie na słuch nasz działająca, może cały wyraz zastąpić. Do skracań tego rodzaju przydatne są samogłoski a, i/y, o, u, które się zawsze nad linią piszą.

Dniester wpada w czarne morze. Spokojny człowiek tak jest szczęśliwy, jak gdyby wszystkie skarby świata posiadał. Gdy wleziesz między wrony, musisz krakać jak i one. Jezus Chrystus dnia 40go po śmierci zmartwychwstał. Żebraczkę oddano do zakładu ubogich. Profesor Małecki wykłada literaturę polską na tutejszej Wszechnicy. Wioskę oddał żydom w zastaw, sam zaś udał się za granicę i tam traci pieniądze. O godzinie 6 wieczór żydzi w sobotę zasiadają na szabas. Pisemne twoje zadanie udało się bardzo dobrze. Książka ta niema żadnej naukowej podstawy. Kto nie chce liniować, pisze na podkładce. Cały nakład tego dzieła zabrała policja. Matka nasza tej nocy tak mocno zachorowała, że musiano zawezwać lekarza. Przodków naszych przykłady powinniśmy naśladować. Krowa, która wiele ryczy, mało mleka daje. Ciało umiera, lecz dusza wiecznie żyje. Kłamstwo upadla, lecz otwartość zaszczyt przynosi. Ten człowiek szydzi z wszystkiego, co jest nam święte i boskie. Trudno temu wierzyć w niedostatek, kto upływa w zbytkach. Im wyżej się kto wznosi, tym niżej upaść może. I robak się broni, gdy go nazdepczesz. Wąż czołga się po ziemi. Bóg jest wszechmocny i wszystko wiedzący. Kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpaść może. Natura ciągnie wilka do lasu. Hasło do rozpoczętego przedstawienia ma być wystrzał na górze zamkowej. Na to dzieło nie można było znaleść nakładcy. Kapitały te mają być lokowane w listach zastawnych towarzystwa kredytowego. Gwiazdy na niebie wydają nam się dla swej odległości, jakby punkta świecące. Prawo musi być koniecznie wyrazem woli wszystkich obywateli. Gdy wiatry od

północy ciągną, spodziewać się można zmiany powietrza. Najdziksze nawet zwierzęta dają się oswoić. Kupiec jest prawem obowiązany skład swoich towarów oznaczyć firmą. Na nic się nie przyda najsilniejsza propaganda, jeżeli system jaki naukowy do wyuczenia jest trudny. Za twe trudy, pan Bóg ci wynagrodzi. Kto nie czuły na proźbę rodziców, temu Bóg błogosławić nie będzie. Poczucie honoru jest u niektórych ludzi bardzo wygórowane. Cesarz udzielał wczoraj posłuchanie naszej delegacji w Wiedniu.

Zupełne opuszczanie wyrazów.

341. Z praktycznego doświadczenia wiemy, że stenograf pomimo używania wszystkich skróceń, o których dotąd traktowano i przy największej nawet wprawie mechanicznej, nie zawsze zdolen jest pochwycić dosłownie mowę, zwłaszcza jeżeli takowa tak szybko jest wygłaszaną, iż na jedną minutę 160 i więcej wyrazów przypada.

Ażeby i tym najwyższym wymaganiom, zresztą nie rzadko się wydarzającym, praktyczny stenograf mógł w zupełności odpowiedzieć, podajemy następnie jeden jeszcze sposób skrócenia, na tym polegający, iż wyrazy mniej potrzebne, które w zdaniu lub w całej mowie, z innych wyrazów do oddania myśli potrzebniejszych, z wszelką pewnością uzupełnić się dadzą, całkiem się opuszczają.

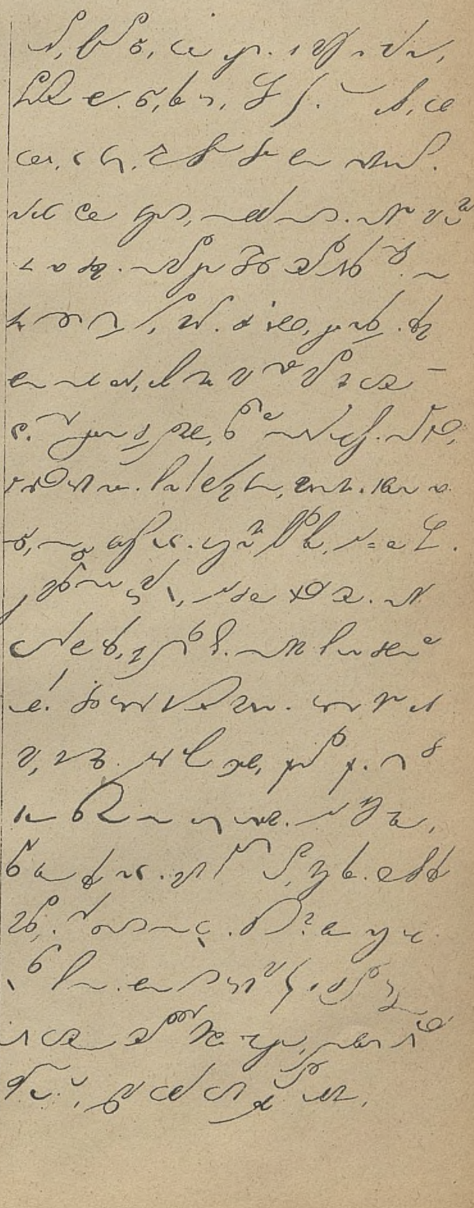
Na takie opuszczania wyrazów, jak to już z samej rzeczy wypływa, stałych form, czyli reguł podać nie podobna. Przy gruntownej jednak znajomości języka polskiego i jego składni, jak nie mniej przy znajomości przedmiotu pod obradą będącego i sposobów wyrażenią się w ciałach parlamentarnych; stenograf za pomocą odpowiedniej praktyki z opuszczaniem wyrazów, do oddania myśli w dosłownem brzmieniu nie koniecznie potrzebnych, łatwo się oswoi.

Do wprawy w tym względzie nieodzownem, jest nie tylko pilne czytanie drukowanych ustępów lecz i odstenografowanie takowych bez wyrazów, które w stenografii opuszczone być mają i mogą; przyczem jednak zawsze uważać należy, czyli też takie zdanie nie mogłoby być czytanem także i bez tego wyrazu, który opuścić zamierzamy, lub z jakim innym wyrazem opuścić się mogącym, co wymiarkować dla znawcy języka nie jest wcale trudnem, i przy niejakiej wprawie, każda wątpliwość, co do możności lub niemożności opuszczenia wyrazu zniknąć musi.

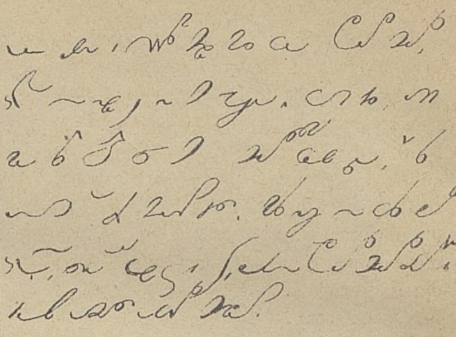
342. Do mniej ważnych wyrazów, które stojąc w pewnym związku z innymi ważniejszymi wyrazami, z tych ostatnich wywnioskować i uzupełnić się dadzą, należą niektóre zaimki, przyimki, spójniki, słowa posiłkowe, a niekiedy nawet i główne czasowniki.

343. Przy opuszczaniu wyrazów, najważniejszą rolę odgrywa interpunkcja. Zdania muszą być rozdzielone myślnikiem lub kropką, gdyż inaczej trudnoby było dociec koniecznego związku.

Ojciec, czując słabym, położył łóżka. I myszy, jak zbyt naje, stęchło zdaje. Syn, dobrze uczy, pociechą rodziców. Są ludzie, pod pozorem, praca przykra, przepędzają całe dnie kawiarniach. Najlepszy sposób pysznego, niedbać niego. Nowina, my otrzymali, bardzo nas zasmuciła. Niemcy żadną koncesję Galicji przystać nie chcą. Nie jedna książka kosztuje więcej, warta. Zła ta radość, żal następuje. Twemu zdaniu nie będę sprzeciwiał, lecz wolno mi także mieć własny pogląd tę sprawę. Taki żołnierz zasługuje wzgardę, stanowisko swoje nieprzyjacielem opuszcza. Nie tyle ilość, ile jakość uważać należy. Czy na to dajecie mu pieniędzy, zmarnował? Wydalono nas sali, nie słuchali dalszych rozpraw. Będziesz nazywał uczciwym człowiekiem, jeżeli uczciwie sobie postępować. Żaden minister nie może utrzymać rządzie, jeżeli za sobą większości głosów. Nowy projekt do ustawy, już w komisji został. Niewiem czy on zadaniu swemu, odpowiedzieć. Cesarz austryjacki wyjechał Meran. Austryjackie wino lepiej mi, węgierskie. W Austryi liczą guldeny. Francji franki. Kto chce wyleczonym choroby, nie lekarza okłamywać. Jeżeli widzisz, zbłądził, staraj błąd twój naprawić. Mów tylko o tym, wiesz dobrze. Siądź twoim miejscu, a nikt z niego nie poruszy. Zachodzi pytanie, delegacja nasza opuści Radę państwa, czy nie. Zdanie jego uważamy trafne i zasługujące uwzględnienie. Przy poglądzie galicyjski handel zbożowy, w niedalekiej przyszłości, świetnie rozwinąć może, musimy podać powody wzbudzające obawę, rozle-

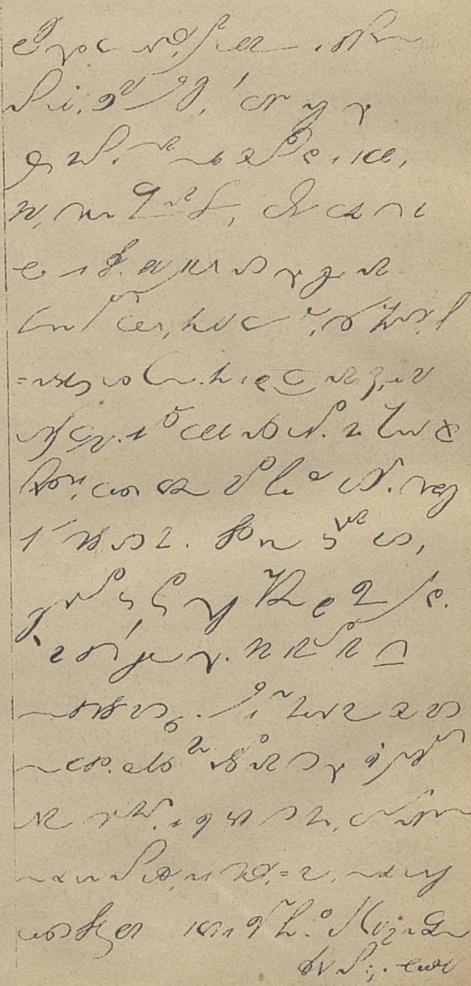
gła, ludna i w korzystném handlu miejscu położona stolica Galicji, utracić może nie zadługo wpływ na handel zbożowy. Powody jasne: Lwów mało stara, przyciągnął siebie handel galicyjskiemi płodami surowemi, który stać dla niego może źródłem wielkich zysków. Miasto nasze nie postarało dotąd urządzenia, skłonić mogły producentów i kupców, zrobienia ze stolicy Galicji centralnego i wyłącznego ogniska operacji handlowych.

Mowa Jabłonowskiego

roku 1671.

Doszedłszy do kresu prawie przeciwności, w tym odmęcie i zawichrzeniu naszych obrad, zgadzamy się przecież na to wszyscy, jakim być powinien nasz król, wśród ważnych i takiem niebezpieczeństwem grożących spraw i wypadków. Wiemy, że korona potężnym jest ciężarem: pozostaje poznać, kto będzie zdolnym do jej dźwigania. Gdyby w wyborze nowego króla szło nam o piękne tylko pozory, jednoby prawie było, książęcia Lotaryngii czy książęcia Neuburg osadzić na tronie. Jeden i drugi pokazują nam kwiaty: ale my owoców potrzebujemy. Ja myślę podobnie jak nasi ojcowie. Wał obronny rzeczypospolitej chrześciańskiej, Polska, pragnie mieć na czele swojém bohatéra, a Kondeusz pierwszym jest wodzem naszego wieku. Dzisiaj rano ukorzyłem się przed Bogiem, szukając u stóp Krzyża natchnienia Ducha św. w tej sprawie, która ma zakończyć żałobę kraju. Wiem, że wymieniając imię Kondeusza, nie zawodzę mego sumienia — a przecież i ten wielki mąż głosu mego nie pozyska. Sobieski hetman radząc nam go za króla, zważa w nim tylko przymioty wojownika. Ja zwracam uwagę na jego wiek, pojęcia, nawyknienia. Nie zna on naszych obowiązków, naszej wolności, naszej mowy — nie zna oręża polskiego, dziejów dawnych, wypraw i świetnych czynów — sto lat trzebaby mu na poznanie twarzy naszych, a zdołałżeby

bielejący siwizną starzec przywdziać dla nas nowe siły i ducha? Słowem, Sobieski widzi w nim tylko chwałę pokrywającą ruiny bohatéra. A my przecież możemy mieć króla, który rozumie nasze swobody, który je kocha — którego przysięga szczerą będzie, gdy ją wyrzecze dla świętej sprawy ojczyzny. Możemy mieć głowę, a razem towarzysza i sędziego spraw naszych — obywatela kraju, i członka jednej spólnej rodziny. Żądam, aby Polak w Pólsce królował.

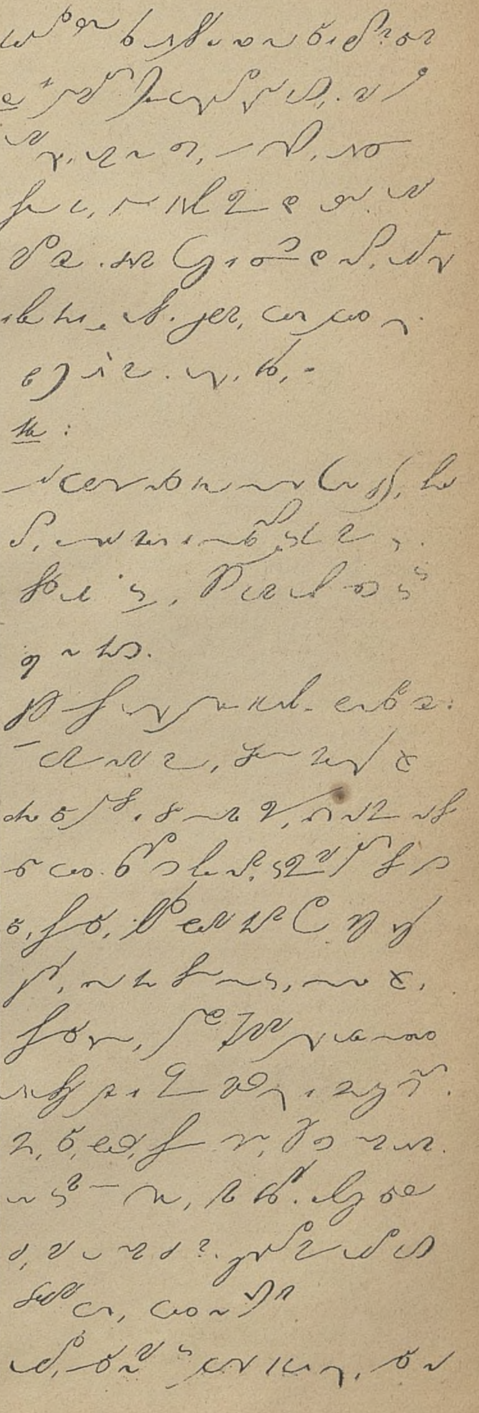
Długi gwar przerwał mowę wojewody. Okrzyki: Piast! Piast! rozległy się dokoła. Jabłonowski mówił dalej:

Jeżeli przodkowie nasi wynosili niekiedy na tron cudzoziemców, czynili to dla tego, że się lękali walk i niebezpiecznych współubiegań między równymi. Dzisiaj obawa ta ustępuje — wszystkich bowiem oczy zgodném uczuciem zwrócone są na jednego.

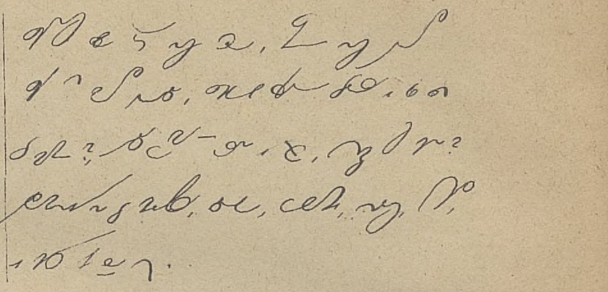
Żywsze jeszczcze okrzyki zabrzmiały w kole wyborczém. Kończył zatém mowca donośniejszym głosem:

Jest pomiędzy nami mąż, któremu ocalenie wielokrotne Rzeczypospolitej zjednało sławę w narodzie i w całym niemal świecie, jako największemu, najdzielniejszemu z synów Polski. Stawiąc go na czele naszém, uświęcimy tylko dzieło jego sławy — szczęśliwi, iż uczcić zdołamy jednym stopniem wyżej resztę żywota, z którego ani jeden dzień nie upłynął, żeby nie należał do Rzeczypospolitej — szczęśliwi równie, że w ten sposób stłumimy w kraju opłakane niesnaski, przyodziawszy w władzę i potęgę miłość kraju i geniusz wojownika. Wiek, siły, zdolności, szczęście wojenne, wszystko zgoła za nim przemawia. On utrzymał tę koronę, będzie ją umiał piastować. Dlaczegóż, jeśli sam o sobie zapomina, my mielibyśmy o nim zapomnieć? Szukając między obcemi bohatéra, chcielibyśmy pokazać, że Polsce na bohatérach zbywa?

Rodacy! jeśli naradzamy się tu w pokoju nad wyborem króla, jeśli naj-

świetniejsze dwory ubiegają się o nasze głosy, jeżeli potęga nasza w obec świata tak możnie urosła, że swobody trwają w całości i bez skazy — co mówię? jeśli posiadamy tę ojczyznę i Rzeczpospolitą, komuż to wszystko winniśmy? Wspomnijcie na cuda waleczności pod Słobodyszczem, Podhajcami, Kałuszą, Chocimem, — i weźcie Jana Sobieskiego za króla.

Od wydawnictwa.

Biblioteka stenograficzna na r. 1872 wychodzić będzie już tlyko samém pismem stenograficznem i ma na celu podawać zwolennikom stenografii stosowne wzory do ciągłej wprawy w czytaniu i pisaniu stenografią. Prócz tego zawierać będzie Biblioteka stenograficzna krótkie sprawozdania z czynności Towarzystwa i w ogóle sprawozdania z objawów na polu stenografii tak w kraju jak i zagranicą.

Prenumerata całoroczna Biblioteki na rok 1872 wynosi 1 złr. 50 ct. w. a.

Członkowie centralnego Towarzystwa stenografów, którzy wkładkę swoją, obecnie 1 złr. w. a. wynoszącą, do kasy Towarzystwa uiścili, odbierają to pisemko bezpłatnie. Członkowie zamiejscowi dopłacają tylko 20 cent na porto.

Podanie o przyjęcie do Towarzystwaadresować należy do dyrektora tegoż J. Polińskiego w Administracji Gazety Narodowej we Lwowie